

PRŮVODCE KLIDNÝM ROZVODEM

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

milísek
centrum mladé rodiny milevsko

Projekt: „Dítě mezi dvěma světy“, číslo projektu: CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011395

www.centrummilisek.cz | 723 449 409 | centrummilisek@email.cz

Rozhodnutí podat žádost/žalobu o rozvod manželství nejdříve důkladně zvažte

Pro někoho je rozvod boj, který probíhá v nenávisti i několik měsíců či let.

Zvažte, zda Vám stojí za to vynaložit takové úsilí a energii a v neposlední řadě i finance do takového boje.

Nebo zda jste schopni se s protějškem domluvit na nesporném rozvodu, ať již za pomoci rozvodové/manželské poradny nebo například mediátora.

Rozvod rodičů je jednou z nejvíce traumatických událostí v životě dítěte, stejně jako úmrtí člena rodiny. Tyto situace přinášejí do rodiny nejistoty a změny, které se týkají všech jejích členů.

Rozvod manželství a rozpad rodiny představují jedno z nejnáročnějších období, které je náročné nejen pro přímé účastníky, tedy pro rodiče a děti, ale většinou i pro celou širší rodinu. Mezi nejčastější scénáře patří, že dítě svaluje vinu na sebe. Jedná se o období, kdy důsledky často ovlivní zejména děti po celý život.

Rozvod znamená frustraci, dochází k dlouhodobému poškození osobnosti muže a ženy, často dochází i k zániku vztahů s blízkým okolím. Rovněž mezi bývalými manžely většinou dochází k ovlivňování dítěte proti druhému rodiči. Dochází k různým pomluvám, omezování styku s druhým rodičem, opakování nepravdivých myšlenek, ale i také často k vytrhávání informací z kontextu a podobně.

Pokud je rozvod vašeho manželství nevyhnutelný, pokuste se s manželem/manželkou dohodnout na nesporném rozvodu

Jestliže jste schopni se s manželem/manželkou dohodnout na nesporném nebo také smluvném rozvodu, bude proces rozvodu bez větších komplikací a proběhne i rychleji. U takového typu rozvodu soud nezkoumá, proč se manželství rozpadlo, je třeba ale splnit několik podmínek:

- Oba manželé souhlasí s rozvodem
- Manželství musí trvat nejméně 1 rok ke dni zahájení řízení o rozvod a nejméně půl roku spolu manželé nežijí (nebydlí spolu, případně spolu bydlí, ale žijí vedle sebe jako cizí lidé a neplní své tzv. manželské povinnosti)
- Na úpravě poměrů (péče o tyto děti a výživné) nezletilých dětí po rozvodu se manželé dohodli a soud tuto dohodu schválil
- Manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení a výživného pro dobu po rozvodu

JAK POSTUPOVAT PŘI NESPORNÉM ROZVODU?

1. Návrh na úpravu poměru nezletilých dětí

Proces rozvodového řízení je pevně daný. Podávat žádost o rozvod je zbytečné dokud nevyřešíte děti, a v případě žádosti o nesporný rozvod i majetek.

Nejprve tedy musíte podat ***Návrh na úpravu poměru nezletilých dětí*** (máte-li spolu nějaké).

Děti jsou tím prvním, na co je třeba při rozvodu myslet. Jsou tím nejdůležitějším, co z vašeho manželství vzešlo a obvykle rozvodem rodičů nejvíce utrpí. I z hlediska rozvodového řízení je třeba upravit poměry (výchovu a výživu) nezletilých dětí nejdříve.

Návrh na úpravu poměru nezletilých dětí by měl řešit tyto otázky:

○ **v péči kterého z rodičů budou děti?**

Je možné se dohodnout na střídavé péči (tedy děti pendlující mezi dvěma domácnostmi), nebo na přidělení dětí do výhradní péče jednoho (kde budou mít domov), s právem druhého na pravidelný styk (návštěvy)

○ **jak často a jak dlouho se s dětmi bude stýkat druhý rodič?**

U výhradní péče to bývá zpravidla každý druhý víkend, ale může to být více i méně. Je nezbytné upravit styk druhého z rodičů i v období prázdnin (jarní, velikonoční, letní, podzimní, vánoční).

Během školního roku, kdy děti více potřebují zaběhlou rutinu při školní docházce, bývá péče druhého rodiče upozaděna. Naopak tomu může být právě o prázdninách.

Důležité je, aby děti měli vyvážený styk s oběma rodiči, je to pro jejich život místo velmi potřebné.

○ **v jaké výši bude hrazeno výživné na děti?**

Rodič, který má děti v péči, má právo dostávat od druhého rodiče pravidelný příspěvek na výživu dětí (tzv. alimenty). Pokuste se dohodnout na výši výživného, která bude vyhovující pro obě strany, ale hlavně pro děti.

Soudy v ČR přitom při svém rozhodování vycházejí z následujících vodítek, která určují, v jakých pásmech by se výživné na děti mělo pohybovat (**v procentech z čistých příjmů platícího rodiče**):

- je-li dítěti **méně než 6 let**, činí alimenty **9 až 13 %** z čisté mzdy,
- je-li dítěti **6 až 9 let**, činí alimenty **11 až 15 %** z čisté mzdy,
- je-li dítěti **10 až 14 let**, činí alimenty od **14 do 18 %** čisté mzdy,
- je-li dítěti **15 až 17 let**, činí alimenty od **17 do 21 %** čisté mzdy,
- je-li dítěti **18 a více**, činí alimenty **20 až 24 %** čisté mzdy.

Výše uvedená pásma nejsou pro soudy závazná - je to opravdu jen vodítko, které soudcům říká, v jakém rozmezí by se za běžných okolností mělo výživné na dítě pohybovat v poměru k příjmu platícího rodiče.

Návrh na úpravu poměrů nezletilých dětí podává jeden z rodičů u okresního (obvodního) soudu, v jehož obvodu děti žijí. **Návrh musí být podán ve třech**

vyhotoveních (jedno pro soud, jedno bude soudem doručeno druhému z rodičů a poslední bude soudem doručeno orgánu péče o mládež, který bude dítě v řízení zastupovat – zpravidla jde o odbor péče o mládež pověřeného městského úřadu). **Za návrh se neplatí žádný poplatek.**

Návrh musí obsahovat přesné označení účastníků řízení, tedy obou rodičů a dětí – jméno a příjmení, datum narození, bydliště. Z návrhu musí být patrné, jaké rozhodnutí má být vydáno a měly by v něm být vylíčeny nejdůležitější okolnosti. K návrhu by měly být připojeny důležité důkazy, v daném případě nejméně rodné listy dětí. Návrh musí být datován a podepsán.

2. Návrh na vypořádání společného majetku manželů:

Většina párů nemá oddělené SJM (Společné jmění manželů), je proto potřeba ještě před rozvodem určit, jak bude majetek po rozvodu rozdělen.

Dohoda o vypořádání SJM musí být podepsaná oběma stranami, podpisy musí být notářsky ověřeny. Dohoda by měla být součástí Návrhu na rozvod (nesporného) a být k němu připojena.

Soud v takovém případě nebude nic zkoumat (pokud mají manželé společné děti, soud se bude nejprve zabývat úpravou poměrů dětí po rozvodu) a rovnou vás rozvede a tím Vaši Dohodu o majetkovém vypořádání manželů schválí, čímž se dohoda stane právně závaznou.

Vzhledem k větší náročnosti vypracování takové smlouvy bude zejména v případech, kdy manželé mají větší majetek, vhodné požádat o sepsání smlouvy advokáta.

Návrh na vypořádání SJM zpravidla řeší následující otázky:

a) Vypořádání majetku

- nemovitosti**
- movité věci**
- účty**
- finanční vypořádání**

b) Dohoda o vypořádání práv ze společného bydlení

c) Vyživovací povinnost

d) Závěrečná ustanovení

3. Návrh na rozvod manželství dohodou

(Ideálně lze Návrh na rozvod podat v jednom okamžiku spolu s předchozími jmenovanými dokumenty).

Návrh se podává k okresnímu (obvodnímu) soudu, v jehož obvodu mají manželé nebo alespoň jeden z nich své bydliště.

Návrh musí mít písemnou dohodu a musí obsahovat tyto náležitosti:

- Název a adresa soudu, jemuž je návrh zasílán (záhlaví dokumentu)
- Nadpis „Návrh na rozvod manželství“
- Nacionále osoby, která návrh podává
- Označení účastníků řízení (oba manželé, včetně data narození a bydliště, případně informace o jejich zástupcích)
- Údaje o uzavření sňatku (datum a místo)
- Jména, příjmení a datum narození společných nezletilých dětí
- Stručné a srozumitelné skutkové okolnosti, které vedou k návrhu na rozvod (včetně podstatných důkazů)
- Výrok, který má soud vydat
- Datum
- Podpisy obou účastníků řízení
- Přílohy: oddací list a rodné listy nezletilých dětí

Rozhodnutí soudu určitou dobu trvá. Rozhodnutí o dětech proběhne většinou velmi rychle (několik týdnů), ale s ostatními dokumenty (a hlavně s rozvodem samotným) se celý proces může protáhnout na několik měsíců.

Druhým způsobem rozvodu manželství je rozvod sporný, kdy se manželé nedokážou dohodnout na podmínkách rozvodu nesporného

Rozvod sporný je často náročnější na dobu trvání takového řízení a mnohdy i daleko nepříjemnější pro obě strany.

Soud při zkoumání, zda je manželství skutečně hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno, zkoumá i příčiny tohoto rozvratu. To v praxi znamená výslechy obou manželů, které mnohdy mohou být pro manžele nepříjemné, neboť soud musí spolehlivě zjistit, zda je opravdu naplněna základní podmínka pro rozvod manželství, tj. hluboké, trvalé a nenapravitelné rozvrácení manželství. Zjištěná příčina rozvratu manželství následně hraje značnou roli v dalších řízeních (výživné rozvedeného manžela, vypořádání společného jmění manželů).

I zde musí soud před rozhodováním o rozvodu samém, rozhodnout o poměrech dítěte pro dobu po rozvodu manželství.

PRŮBĚH SOUDNÍCH JEDNÁNÍ SPORNÉHO ROZVODU:

- Pokud mají manželé nezletilé děti (tedy děti, kterým ještě nebylo 18), musí před samotným rozvodem proběhnout soudní řízení, v němž se vyjasní, kdo se bude nadále o děti starat. Jeden z rodičů podá k příslušnému soudu návrh na úpravu výchovy a výživy nezletilého dítěte **pro dobu před i po rozvodu manželství**. Dokud nebude péče o děti vyřešena, soud manžele nerozvede. Není problém dohodu uzavřít i v rámci soudního řízení. Naopak, je to velmi žádoucí a dobrý soudce se vás bude snažit k dohodě přimět a soudní proces tím významně urychlit. Soud bude zjišťovat, zda bude pro dítě vhodnější svěřením do péče jednoho z rodičů, střídavá či společná péče a dále zda a kolik se bude platit výživné. Pokud se totiž dohoda nepodaří, může se řízení značně protáhnout, a to až na několik let.
- Pokud je již pravomocný rozsudek ohledně péče o děti, nebo v případě, že manželé nezletilé děti nemají, přichází na řadu samotné řízení o rozvod manželství. To obvykle bývá o dost kratší, než soud o děti.
- Jeden z rodičů podá k místně příslušnému soudu návrh na rozvod manželství. Následně soudce nařídí ústní jednání, na němž vyslechne oba manžele a zjišťuje příčiny rozvratu vztahu, což není moc příjemné,

nicméně pokud oba manželé souhlasí a prokáže se, že jejich další soužití obnovit nelze, obvykle stačí jedno stání a manželství je rozvedené.

- **nevýhodou sporného rozvodu** je fakt, že i když už jste konečně rozvedeni, nemáte vypořádaný společný majetek. Ten se totiž u rozvodového soudu neřeší. Pokud se ani po rozvodu na rozdělení majetku nedomluvíte, čeká vás patrně další soudní tahanice. Dále zde platí pravidlo, že pokud se na rozdělení a vypořádání společného jmění nedomluvíte do 3 let od rozvodu, ani v této době nezahájíte soudní řízení, nemovité věci přejdou ze společného jmění manželů do klasického spoluvlastnictví a movité věci v zásadě zůstanou ve vlastnictví toho, kdo je používá.
- Pokud jste měli jako manželé společně pronajatý byt či dům, bude po rozvodu potřeba vyřešit, kdo v něm zůstane bydlet. Zákon opět upřednostňuje dohodu exmanželů. Když se však dohoda nepodaří, i tady bude muset rozhodnout soud, a to podle toho, kdo má k bytu jaká práva, zda tam s ním mají bydlet děti apod.
- **V některých případech** se s rozvodem pojí **povinnost platit bývalému manželovi výživné**. I o tom se mohou bývalí partneři dohodnout a opět platí, že pokud se nedomluví (a přitom podle zákona vznikne na výživné nárok), musí rozhodnout soud. Na konec je ještě vhodné upozornit, že kdo se chce po rozvodu vrátit ke svému příjmení za svobodna, může tak učinit oznámením na matrice, a to do 6 měsíců od rozvodu.

CO PŘINÁŠÍ SPORNÝ ROZVOD?

Z výše uvedeného vyplývá, že **sporný rozvod je velmi dlouhá cesta vyznačující se stresem, finanční náročností, časovou náročností, oslabení již tak narušených vztahů s druhým rodičem apod.**, která bude trvat přibližně rok, a to za sebou budete mít pouze první stupeň, když je zde ještě možnost do 15 dnů od doručení rozhodnutí podat odvolání. A to nemluvíme o dětech, pro které je rozvodové období psychicky náročné a v některých případech mohou být také účastníky řízení u soudu.

Svěření dítěte do péče po rozvodu

○ **Výlučná/výhradní péče**

Dítě se svěruje do péče matky nebo otce s tím, že druhý rodič má právo na styk s dítětem. Styk lze výjimečně omezit nebo přímo zakázat. Primárně je na dohodě rodičů, jakým způsobem se druhý rodič bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče upraví, případně určí i místo styku.

Mezi **určité výhody** tohoto styku pro dítě je skutečnost, že žije v jednom stabilizovaném prostředí, domově. Rovněž vnímá jednu rodičovskou roli. Nicméně **základní nevýhodou** se tohoto styku stává, že dítě nepoznává, nevnímá a vlastně ani nemá příležitost poznat základní vztah mezi mužem a ženou, kteří se mají rádi, společně spolu žijí. Pokud je dítě svěreno do péče matce, nepoznává, jak se otec chová v běžných situacích, nepoznává ve větší míře právě druhou roli rodiče. Lze vnímat i chování matky jako stresové většinou zapříčiněno nedostatkem finančních prostředků, časové vytíženosti.

Jednoznačnou výhodou svěření péče o dítě otci je, že dítě vnímá postavení muže, schopnost starat se, organizovat čas. Ovšem v těchto případech se většinou otec o výchovu s nikým jiným nedělí a je to tedy právě on, který rovněž musí zastat i tu ženskou roli. Důležité je stanovit výchovné mantinely, tak aby pro dítě byly v co nejlepším zájmu. Mezi časté **nevýhody** tohoto styku je nedostatek blízkosti (pochování, přitulení, objetí atd.), kdy mnohdy pro otce nejsou tyto způsoby tak přirozené, jak by dítě potřebovalo.

○ **Společná péče**

Poměry k nezletilému dítěti, případně vyživovací povinnosti, nejsou určeny. Jedná se o nevykonatelné rozhodnutí. Společná péče se spíše doporučuje v rodinách, kde je starší nezletilé dítě, které již nesdílí s rodiči společnou domácnost, nebo tam, kde i po rozvodu rodiče žijí ve společné domácnosti a jsou schopni spolu komunikovat a dohodnout se. **O společné péči nemůže již rozhodnout soud**, ten může pouze schválit dohodu o společné péči. Což tedy znamená, že se společnou péčí musí oba rodiče souhlasit.

○ Střídavá péče

Střídavá péče je založena na skutečnosti, že dítě žije po určité období s každým z rodičů. Je to péče charakterizována tím, že je dítě svěřeno v určitém stanoveném časovém období do výchovy jednoho z rodičů a následující období zase naopak do výchovy druhého rodiče. Rovněž jsou stanoveny práva a povinnosti obou rodičů. Nejčastější střídání je uváděno po jednom, dvou týdnech. Výhodou střídavé péče je, že dítě je po stejnou dobu u obou rodičů a dále v tom, že oba rodiče se vyváženě podílejí na výchově a vývoji dítěte. **Důležité je, aby oba rodiče spolu ve výchově a péči co nejvíce spolupracovali.** Nicméně i přes nesouhlas jednoho z rodičů, může soud nařídít střídavou péči, neboť soud sleduje především zájmy nezletilého dítěte.

Jistou **nevýhodou střídavé péče** může být nestálost výchovného prostředí, která se může projevit v dalším osobním vývoji dítěte. Obzvláště citlivá je střídavá péče u dítěte školního věku, kdy je důležité dítěti vytvořit stálé zázemí, pocit, že někam patří. Dohodu rodičů o střídavé péči může soud schválit nebo neschválit jako celek, nikoli jen její část, s dodatky nebo podmínkami apod.

U střídavé péče je důležité snažit se, aby rozvod dítě pocítilo co nejméně. Z toho důvodu je více doporučována rodinám, které jsou schopni společně komunikovat, dítě má odkud čerpat pozitivní vzor v komunikaci, jednání.

Dítě a rozvod

Dítě se ocitá v situaci konfliktu vůči nejdůležitějším osobám svého života. Obvykle všechny alternativy, před které je dítě rodiči stavěno, zahrnují nějakou hrozbu ztráty nebo přímo ztrátu samotnou. Dítě si navíc nedokáže v plném rozsahu uvědomit, o co přišlo. Odchod jednoho z rodičů z domova, ve většině případů otce, je těžkou ztrátou nehladě na pohlaví dítěte. Dítě ztrácí každodenní kontakt ve většině případů s dospělým mužem, vůči kterému dívka potřebuje zkoušet své probouzející se ženství a kterého chlapec potřebuje napodobovat, aby dotvořil své mužství.

Reakce na daný spor mezi rodiči může být různá. Vždy bude záležet na věku dítěte, jeho vlastnostech, psychickém vývoji, temperamentu, ale i to jakým způsobem již v minulosti reagovalo na různé překážky.

Postavení dítěte v průběhu rozvodu

V důsledku rozvodového řízení je součástí i řízení o úpravě poměrů manželů k nezletilým dětem po rozvodu. Soud tedy určuje, komu z rodičů bude dítě svěřeno do osobní péče, kdo ho bude zastupovat, spravovat jeho majetek a zejména se určí výše výživného pro rodiče, kterému nebylo nezletilé dítě svěřeno do osobní péče.

Dbá se na to, aby bylo respektováno právo na péči ze strany obou rodičů a docházelo k pravidelnému osobnímu styku. Nadále se přihlíží i k citové orientaci dítěte, zázemí, výchovné schopnosti, ale také i odpovědnosti rodiče.

Nedojde-li k dohodě, je třeba podat návrh soudu, aby rozsah styku určil on. Při úpravě styku soud vychází z toho, že dítě, které je v péči jen jednoho z rodičů, má právo stýkat se s druhým rodičem v takovém rozsahu, aby to bylo v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, pokud soud takový styk neomezí nebo nezakáže. Soud také může určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, ale i osoby, které se smějí, případně nesmějí styku účastnit.

Po svěřením dítěte do péče jednoho z rodičů soudem mají rodičovskou odpovědnost rodiče oba. Rodič, který nemá dítě ve své péči, je omezen pouze v tom, že má k výchovnému vlivu na dítě stanovenou kratší dobu styku. Přitom

platí, že rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů. Rodič, který má dítě ve své péči, je povinen dítě na styk řádně připravit, styk řádně umožnit a v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.

Při rozhodování je nejdůležitější zájem dítěte. Za tímto účelem se bere ohled na osobnost dítěte, citovou orientaci, zázemí, výchovné schopnosti rodičů, očekávanou stálost výchovného prostředí, kdo z rodičů o dítě dosud řádně pečoval a dbal na řádnou výchovu, jakož i u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.

Nejčastější reakce dítěte na rozchod/rozvod:

- **Lhaní** – většinou chce na sebe dítě upozornit, zranit druhého rodiče
- **Zhoršení školního prospěchu, vztahů mezi spolužáky, kamarády**, kdy se dítě těžce soustředí na učení, spolužáci se mu posmívají - doporučuje se informovat učitele o rodinné situaci
- **Drobné krádeže** - opět za účelem upozornění na sebe
- **Poruchy spánku, noční děsy** - typické zhruba od 8. měsíce věku do zhruba 11 let, děsy jsou více intenzivní, hlubší než noční můry
- **Útěky z domova** - dítě chce veškerou pozornost svěst na sebe směrem od hádek
- **Útěk k partě** – u starších dětí,
- **Agresivita**
- **Pocity viny** - má sebeobviňující myšlenky
- **Zamlklost**
- **Vzornost, zvýšená ukázněnost** – snaha dítěte vrátit vše do „normálu“
- **Projevy spojené se somatickými prvky** (kórtání, pomočování, bolesti hlavy, břicha, pocity na zvracení)
- **Nechutenství** – může vyústit až k mentální anorexii)
- **Neposlušnost, používání sprostých slov**
- **Lhostejnost** – obranný postoj, nechce, aby se ho problematika týkala
- **Zvýšená rozmazlenost** – neexistují hranice, rodiče řeší své konflikty, dítě si může dělat, co chce a dostane vše, co chce

Role dítěte v rozvodové době:

- **Dítě jako oběť** – brání se přijmout fakt rozvodu. Dochází k frustraci životní jistoty, ke vzniku obranných mechanismů, k různým neurotickým projevům a agrese.
- **Dítě jako účastník** – rodiče racionálně vysvětlují své postoje, jednají chladně, bez lásky a neradostně. Kladou na dítě nepřiměřené nároky, hlavně emoční adaptibilitu.
- **Dítě jako aktivní spojenec** – je angažovaný (častěji ve prospěch matky). Má jednostranný pohled na rozepří, není v konfliktu dvou lásek, není obětí, ztotožňuje se, kalkuluje. U druhého rodiče vzniká pocit zrady.
- **Dítě jako nástroj** – je to nejčastější role, jde o oběť konfliktu rodičů. Dítě však zde není pasivní, trpí, přesto jej rodiče používají jako štít a zbraň. Dítě je hlavní argument - jde o jeho blaho, ten druhý je psychopat. Jde o bojovou situaci, o to, kdo zvítězí, ne o blaho dítěte.
- **Dítě jako smírce** – dítě je angažovaný účastník sporu – je prostředník, stylizuje zprávy, spíše se ono staví jako viník. Pomlouvá-li jeden rodič druhého, dítě jej brání. Jedná se o děti s vysokou sociální inteligencí. Uvědomuje si, že ve skutečnosti jde o selhání manželství.
- **Dítě jako rozhodčí** – jde o obzvláště rafinované zatažení dítěte do rozvodu. Dítě má za dospělé rozhodnout, zda se mají rozvést, a rozhodnout se pro jednoho z rodičů.

Jak nejšetrněji říct dětem o rozvodu?

Pro mnoho rozvádějících se rodičů je jednou z nejtěžších věcí vysvětlit dětem příčinu a průběh odloučení a samotný rozvod. Někteří se cítí provinile a nechtějí věc otvírat, jiní nevědí, jak na to. Je to pro ně velice bolestivé a citlivé téma. Nelze striktně stanovit postup, jak dítěti vysvětlit a sdělit, že dochází k rozvodu/rozchodu rodičů, každé dítě bude reagovat na tuto situaci jinak v závislosti na jeho povahových rysech, vnímavosti, citlivosti.

Rozvod rodičů může mít pro budoucnost dětí vážné důsledky. I velmi malé děti tuší, že se doma něco děje. Děti dokážou velice dobře vycítit pocity ostatních a zejména psychické napětí a rodinná nepohoda se na nich rychle projeví. Je důležité s nimi o rozvodu mluvit a příliš to neodkládat. Je mylné domnívat se, že atmosféru rozpadajícího se vztahu rodičů děti nevnímají.

Zprávu o rozvodu můžeme dítěti podat různě. Mějme na paměti, že cokoliv dítěti sdělujeme, činíme kvůli němu, ne kvůli sobě. Je důležité být opatrní, abychom dítě nezatáhli do manipulativních „her“, které rodiče v době rozvodu někdy hrají. **Dítěti nikdy nelžeme, což znamená, že mu říkáme celou a úplnou pravdu**, a to i přestože rozvádějící se rodiče mohou mít každý svou „pravdu“.

3 základní pravidla pro sdělení rozvodové situace rodičů dítěti:

1) KDO sdělí dítěti informace o rozvodu/rozchodu

Je důležité, aby dítěti definitivní rozhodnutí o rozvodu sdělil ten, kdo dokáže tuto skutečnost dítěti předat nejvhodnějším způsobem a nemusí to být zrovna iniciátor rozpadu manželství. Přítomnost obou rodičů je vhodná, ale jen za předpokladu, že jsou schopni nastalou situaci dítěti v klidu sdělit, ať již mezi sebou mají jakékoli pře a neshody.

2) KDY sdělit dítěti, že se rodiče rozvádějí/rozcházejí

Vhodné načasování sdělení neexistuje. Čekat na situaci, až z toho bude mít dítě rozum, je nesmyslné. Dítě má být informováno v situaci, **kdy je jasně rozhodnuto, že rozvod proběhne**.

3) **KDE sdělit dítěti, že se rodiče rozvádějí/rozcházejí**

Jedná se především o místo, kde se dítě cítí dobře, např. jeho pokoj. Nedoporučuje se sdělovat tuto informaci na dovolené, na výletě, zkrátka na místě, které by mohlo být celoživotně spojeno s touto situací.

Obsah sdělení dítěti o rozvodové situaci

- **Dětem je důležité říct, co mohou očekávat** – je třeba jim říct, že maminka a tatínek už spolu nebudou bydlet, kdy se odcházející rodič odstěhuje, kdy se s ním budou moci vidět a ujistit je o pokračujícím kontaktu s oběma rodiči.
- **Vysvětlit dětem rozvod** – rodiče by dětem měli říci o tom, co mohou očekávat, a musejí jim také vysvětlit, proč k rozvodu vůbec dochází. Hovořit s dětmi o nastávajícím odloučení a rozvodu je náročné a bolestivé. Mnoho dětí i dospělých na to později vzpomíná jako na jednu z nejhorších zkušeností v životě. Nicméně platí, že má-li dítě k dispozici vysvětlení, jemuž rozumí, jeho adaptace bude probíhat lépe.
- **Objasnit, že jde o rozhodnutí dospělých** a že nejsou v žádném případě za rozvod zodpovědné ani na něm nenesou žádnou vinu, zmírnit jejich obavy a zabránit odcizení ve vztahu k rodičům.
- **Ujistit děti o jejich trvalém vztah s oběma rodiči** – i když jsou malé děti připravené na rozluky rodičů a chápou, proč k ní dochází, stále se u nich mohou objevovat obavy z odloučení a pocit nejistoty ohledně budoucího vztahu s rodiči. Rodiče musejí ujištění opakovat stále dokola, aby jim děti dokázaly uvěřit, jelikož jejich pocity jsou velmi intenzivní.

**JE DŮLEŽITÉ NEUSTÁLE DÍTĚTI OPAKOVAT A
UJIŠŤOVAT HO, ŽE JE MILOVÁNO A ŽE ROZCHOD
RODIČŮ NEZAVINILO!!!**

Instituce a orgány v rozvodové a porozvodové situaci

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) je v Česku každý ze státních orgánů, který má zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, přidělené toto postavení v sociálně-právní ochraně dětí. Jedná se především o obecní a krajské úřady. Největší rozsah pravomocí (včetně případného opatrovnictví dětí) mají obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Zpravidla jde o městské úřady, které mívají pro tuto kompetenci ustanovený odbor péče o děti a mládež. Děťmi se podle zmíněného zákona rozumí všechny nezletilé osoby.

V rozvodových sporech působí orgán sociálně právní ochrany dětí jako tzv. kolizní opatrovník. Kolizní opatrovník je soudem stanoven nezletilému dítěti pro každé soudní řízení. Z názvu „kolizní“ již vyplývá, že se to bude týkat situací, kde by mohlo dojít k nějaké „kolizi“.

V praxi kolizní opatrovník vystupuje tedy jako zástupce dítěte v řízení, kde může nastat vzájemný střet zájmů mezi rodiči a dětmi. Předním hlediskem sociálně-právní ochrany je zájem a blaho dítěte, ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči.

OSPOD se snaží tedy podporovat takové postupy, které přispívají ke snadnějšímu průběhu a řešení rodičovských sporů. Cílem není pouze navození co nejlepšího komunikace mezi rodiči, která je nezbytnou podmínkou pro výkon rodičovské role, ale také pomoc rodině adaptovat se na nové rodinné podmínky.

Krizové služby jsou poskytované v situaci ohrožení dětem i dospělým a také při opětovném sjednocování rodiny poté, co se vrátil jeden její ohrožený člen zpět po dočasném odloučení. Jedná se o krátkodobé služby, které vyžadují rychlé a kvalitní hodnocení rodinné situace profesionálem. Ten musí umět spolupracovat s jinými institucemi, policií, soudem a také by měl být dostupný téměř nepřetržitě. Provádí také návštěvy v rodině. Ty se v případě potřeby opakují.

Terapeutické služby se dají rozdělit na typ svépomocný a typ profesionálně vedené služby. Mohou být poskytovány jednotlivcům s problémy v rodinném soužití nebo celým rodinám. Profesionálně vedená terapie by měla být podložena smlouvou a v té je stanoven cíl terapie. Ve smlouvě je také určena délka trvání terapie. Terapii využívají rodiny, ve kterých se emočně náročný proces rozvodu dotýká rodičů, dětí a mnohdy i prarodičů.

V České republice poskytují manželskou terapii **poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**. Poradenské služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálním zabezpečení jsou v těchto poradnách bezplatné, zaručují důvěrnost a je zde i možnost vystupovat anonymně. Patří mezi tzv. nízkoprahová zařízení. Mohou pomoci s klidným průběhem rozvodu a funkčním porozvodovým uspořádáním. Pracovníky těchto poraden jsou odborní manželští a rodinní poradci, většinou se jedná o psychology a sociální pracovníky. Dále zde působí externí právníci, psychiatři apod.

❖ **CENTRUM MILÍSEK** je nestátní neziskové zařízení, které vzniklo v roce 2009 z potřeby zaplnit prázdná místa v systému služeb pro mladou rodinu.

Centrum poskytuje profesionální a bezplatné služby:

- **Rozvodová poradna**
- **Právnícká poradna**
- **Psychologická poradna**
- **Mediační služba**

Využijte výše uvedených služeb při řešení obtížných situací spojených s rozvodem manželství či rozchodem partnerů/rodičů.

**Do poraden se můžete objednat na telefonním čísle:
723 407 029, 723 449 409**

..

Vzory:

1. Vzor Návrhu na úpravu poměrů péče a výživy nezl. dítěte

Okresnímu soudu v .....

.....

.....

Návrh na úpravu poměrů

(vyberte možnost: - péče o nezletilé dítě na dobu před a po rozvodu manželství
- péče o nezletilé dítě na dobu po rozvodu manželství
- péče o nezletilé dítě, jehož rodiče žijí odděleně
- výživy nezletilého dítěte)

Nezl. dítě/děti: jméno a příjmení
datum narození:
bydliště (trvalý i skutečný pobyt)

Matka: jméno a příjmení:
datum narození:
adresa trvalého pobytu:
adresa skutečného pobytu:
telefonický kontakt*:
e-mail*:
zaměstnavatel:

Otec: jméno a příjmení:
datum narození:
adresa trvalého pobytu:
adresa skutečného pobytu:
telefonický kontakt*:
e-mail*:
zaměstnavatel:

_____

*nepovinný údaj

- I. **Péči a výživu nezletilého dítěte/děti je třeba upravit z těchto důvodů:**
(Popište důvody, které k podání návrhu vedly, např. rodiče žijí odděleně a od kdy, rodiče plánují rozvod manželství, rodiče nejsou dohodnuti na výživném.)

Důkaz: rodným listem dítěte (kopii přiložte k návrhu), oddacím listem rodičů v případě, že jsou manželé (kopii přiložte k návrhu), výslechem rodičů

- II. (Popište současnou rodinnou situaci, uveďte majetkovou situaci každého z rodičů, jeho příjmy a počet vyživovacích povinností. Pokud žádáte stanovení výživného zpětně, uveďte, kdy výživné požadujete a z jakého důvodu.)

Důkaz: listinami prokazujícími výši příjmů každého z rodičů, rodnými listy dětí (kopie předložte), ke kterým mají rodiče vyživovací povinnost, rozhodnutími soudu, kterými byla upravena vyživovací povinnost rodičů k jejich dalším dětem

- III. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby soud vydal **tento rozsudek:**

~~Nez~~. dítě/děti se svěřují do péče _____

Otec/matka je povinen/povinna přispívat na výživu ~~0,00~~. dítěte/~~0,00~~. dětí částkou _____, splatnou do každého 15. dne v měsíci předem k rukám matky/otce počínaje ~~0,00~~.
.....

Poznámka: Pokud je návrh podán pro dobu před rozvodem, pak je nutné uvést datum od kdy ~~je~~ být výživné stanoveno!

_____
(datum a kde, kdy byl návrh sepsován)

_____
Jméno a příjmení toho, kdo návrh podává (tiskacím písmem) a jeho vlastnoruční podpis

_____
Adresa pro doručování

2. Vzor Smlouvy o uspořádání poměrů mezi manžely na dobu po rozvodu

Smlouva o uspořádání poměrů mezi manžely na dobu po rozvodu

Manželé
Jana Nováková, ~~roz.~~ ..... ~~roz.~~ ....., trvale bytem ....., (nyní.....)

a
Jan Novák, nar. ...., bytem .....

uzavřeli dne ..... v souvislosti s plánovaným rozvodem jejich manželství následující smlouvu:

I.
Vypořádání majetku

1. Nemovitosti
Manželé mají ve společném jmění manželů ..... Nemovitosti jsou zapsány u Katastrálního úřadu v ....., na listu vlastnictví číslo ..... ~~roz.~~ obec a katastrální území ..... Počínaje právní mocí rozsudku o rozvodu manželství se výlučným vlastníkem těchto nemovitostí stane pan/paní .....

2. Movité věci
Právní mocí rozsudku o rozvodu manželství se pan/paní ..... stává výlučným vlastníkem osobního automobilu ....., registrační značky ..... Pan/paní..... se tímž okamžikem stane výlučnou vlastnící všech ostatních movitých věcí, které jsou ve společném jmění obou manželů. Konkrétně se jedná o ..... (~~roz. v obývací~~ domácnosti, umístěné ke dni sepsání této dohody v bytě/domě ..... v ....., zejména automatickou pračku zn. ...., televizor zn. ...., počítačovou sestavu a veškerý nábytek ....).

3. Účty
Oba manželé mají společné dispoziční právo k účtu vedenému u ....., pobočka ....., který ke dni podpisu smlouvy vykazuje zůstatek ..... Kč. Počínaje právní mocí rozsudku o rozvodu manželství se jediným vlastníkem s výlučným dispozičním právem stává pan/paní ..... ~~roz. v obývací~~ Pan/paní ..... Se zavazuje, že počínaje podpisem této smlouvy nebude provádět s prostředky na uvedeném účtu jakékoliv dispozice.

4. Finanční vypořádání

Oba manželé prohlašují, že výše uvedené majetkové vypořádání je dostatečné a není třeba jakéhokoliv finančního vyrovnání ze strany některého z nich.

II.

Dohoda o vypořádání práv ze společného bydlení

Oběma manželům vzniklo za trvání manželství právo společného nájmu bytu/domu .....
..... Oba manželé prohlašují, že pan/paní ..... již toto společné bydlení opustil/a a do společného bydlíště se již nevrátí. Jediným/ou nájemcem/kyň tak nadále bude jen pan/paní .....

III.

Vyživovací povinnost

Oba manželé se vzhledem k předpokládanému snížení životní úrovně pana/paní .....
..... dohodli, že pan/paní ..... poskytne do 15. dnů od právní moci rozsudku o rozvodu manželství panu/paní ..... výživné, zaplacené jednorázovou částkou ve výši ..... Kč.

IV.

Závěrečná ustanovení

Oba manželé prohlašují, že tato smlouva byla uzavřena jako projev jejich svobodné vůle s tím, že dohoda bude použita pro účely rozvodového řízení podle § 24a zákona o rodině.

Smlouva je vyhotovena třech vyhotoveních s tím, že každý z manželů obdrží jedno vyhotovení a jedno vyhotovení pan/paní ..... přiloží k žalobě o rozvod manželství.

V ..... dne .....

Jana Nováková ..... (ověřený podpis)

Jan Novák ..... (ověřený podpis)

3. Návrh na rozvod manželství dohodou

Okresní soud v .....

V ..... dne .....

**Žaloba o rozvod manželství
(dle ust. § 24a zákona o rodině)**

Žalobce (Navrhovatelka):
Jana Nováková, rož. ...., nar. ...., trvale bytem ....., (nyní ..... - na tuto adresu prosím doručovat poštu)

Žalovaný (Odpůrce):
Jan Novák, nar. ...., bytem .....

I.
Navrhovatelka a odpůrce jsou manželé, manželství bylo uzavřeno před Obecním úřadem v ....., okres ..... dne ..... U obou se jedná o první manželství, poslední společné bydliště bylo ..... Z manželství se narodily 2 děti, a to ....., nar. ...., a ....., nar. ....
Důkaz: oddací list účastníků (přiloženo k žalobě), rodné listy rož. Děti (přiloženo k žalobě)

II.
Manželství obou účastníků je již dlouhodobě rozvráceno a neplní svou funkci. Odpůrce se pro dlouhodobé neshody již v ..... odstěhoval ze společného bydliště a od té doby nevede s navrhovatelkou společnou domácnost, pouze jí přispívá částkou ..... Kč měsíčně na výživu dětí, které se z manželství narodily. O úpravě poměrů nezletilých dětí již bylo rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu v ..... ze dne ....., čj. ...., který nabyl právní moci ..... Tímto rozsudkem byla schválena dohoda navrhovatelky a odpůrce, podle níž byly obě děti svěřeny do výchovy navrhovatelky a odpůrce se zavázal platit jim výživné v celkové výši ..... Kč měsíčně.
Důkaz: rozsudek Okresního soudu v ..... dne ....., čj. .... (přiloženo k žalobě)

III.
Odpůrce s rozvodem manželství souhlasí, oba manželé spolu uzavřeli dohodu o vypořádání majetkových vztahů a otázek bydlení na dobu po rozvodu.
Důkaz: dohoda manželů ze dne ..... s notářsky ověřenými podpisy (přiloženo k žalobě)

S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby soud vydal tento rozsudek:
Manželství navrhovatelky ....., rož. .... a odpůrce ....., uzavřené dne ..... před Obecním úřadem v ....., okres ....., se rozvádí.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Navrhovatelka .....
(podpis)

Vyjádření druhého manžela o tom, že se k žalobě o rozvod manželství připojuje, může být přiloženo již k žalobě, případně může být soudu zasláno až později nebo může být poskytnuto až při jednání soudu do protokolu.

Okresní soud v .....

.....

.....

V ..... dne .....

Vyjádření odpůrce k žalobě o rozvod manželství
(dle ust. § 24a zákona o rodině)

Žalobce (Navrhovatelka):
Jana Nováková, roč. ...., trvale bytem ....., (nyní .....

Žalovaný (Odpůrce):
Jan Novák, nar. ...., bytem .....

Prohlašuji tímto, že souhlasím s tvrzením navrhovatelky v žalobě o rozvod manželství ze dne .....
k žalobě o rozvod manželství se připojuji.

Odpůrce.....
(podpis)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

milísek
centrum mladé rodiny milevsko

Projekt: „Dítě mezi dvěma světy“, číslo projektu: CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011395

 www.centrummilisek.cz | 723 449 409 | centrummilisek@email.cz

Seznam použitých zdrojů:

- 1) SMITH, Heather. Děti a rozvod. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 183 str. ISBN 8071789062
- 2) NOVÁK, T. a B. PRŮCHOVÁ. Předrozvodové a rozvodové poradenství. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 144 str. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1449-3
- 3) PAVLOVSKÝ, P., A KOL., Soudní psychiatrie a psychologie. 1. vydání. Praha : Grada, 2009. 232 s. ISBN-13 : 978-80-247-2618-2
- 4) MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z., Krizová situace v rodině očima dítěte. 1. vydání. Praha : Grada, 2002. 128 s. ISBN 80-247-0332-7
- 5) TEYBER, E., Děti a rozvod. 1. vydání. Praha : Návrat domů, 2007. 232 s. ISBN 978-80-7255-163-7
- 6) VÁGNEROVÁ, M., Vývojová psychologie – Dětství, dospělost, stáří. 1. vydání, Praha : Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0
- 7) ZÁKON O RODINĚ č. 94/1963 Sb. § 26 odst. 1
- 8) CHODĚRA, O. Partnerství, manželství a paragrafy. 1. vydání. Praha: Grada Publishig, 2002. 107 str. ISBN 80-247-0217-7
- 9) EVERETT, C. - EVERETT, V. S. Zdravý rozvod pro rodiče i děti. 1. vydání. Praha: Talpress, 2000. 212 str. ISBN 80-7197-169-3
- 10) HRUŠÁKOVÁ, M. Rozvod a paragrafy. 2. vydání. Brno: Computer Press, 2003. 103 str. ISBN 80-7226-981-X
- 11) ŠPAŇHELOVÁ, Ilona. Dítě a rozvod rodičů. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3181-0.
- 12) Ministerstvo práce a sociálních věcí: Legislativa a systém sociálně-právní ochrany. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné také z: <http://www.mpsv.cz/cs/14304>
- 13) Výživné (alimenty) pro děti 2020 [online]. 2020 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <https://www.prispevky.cz/kalkulacky/vyzivne-alimenty-vypocet.html>.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

milísek
centrum mladé rodiny milevsko

Centrum mladé rodiny Milísek, z. s.
Sažinova 763
399 01 Milevsko

Projekt: „Dítě mezi dvěma světy“, číslo projektu: CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011395

www.centrummilisek.cz | 723 449 409 | centrummilisek@email.cz